

Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av augusti 2020

Tidigare artikelsamlingar (senaste 2 månaderna): [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av juni 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av juni 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – början av juli 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av juli 2020](#) och [Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av juli 2020](#)

Martin Fahlgren 19/8 2020

Innehåll

Internationalen	1
<i>Coronan satte nya hinder för de ensamkommande</i>	1
Offensiv	3
<i>"Coronan avslöjat allt som gått fel"</i>	3
<i>"Vårdskulden" – Skriande behov av omställning</i>	4
Proletären	6
<i>Rädda jobben och välfärden!</i>	6
<i>Olika tekniker i vaccinstriden</i>	7
Revolution	8
<i>Den massiva fattigdomen i coronakrisens spår</i>	8
<i>Krisen långt ifrån över i sjukvården</i>	10

Internationalen

Coronan satte nya hinder för de ensamkommande

Per Leander

Internationalen 7/8 2020

Demonstration för asylrätten på Medborgarplatsen 2017. foto: Tony Karlsson

Många har drabbats på olika sätt av coronakrisen. De som blir sjuka och i värsta fall dör. De som förlorar sina arbeten. De som tvingas vänta på uppskjutna operationer. Men en grupp som det har varit ganska tyst om är de ensamma flyktingungdomarna, som också har drabbats av coronakrisen på flera sätt, och i värsta fall riskerar att utvisas som en konsekvens av det. Internationalen har talat med Karin Fridell Anter, ordförande för Stöttepelaren, som är en frivillig hjälporganisation för de ensamkommande. Hon berättar att ett av de största problemen för de flyktingungdomar som gick ut gymnasiet i våras, är att de måste hitta ett fastjobb innan året är över om de ska få stanna i Sverige.

– Det finns ju inga jobb att få. Det är nästan omöjligt att få fast jobb, det var det redan innan också, men coronan gör allting ännu värre. Även de tillfälliga jobben som man har kunnat försörja sig på tidigare, svart eller vitt, har ju försvunnit nu, säger hon:

– För dem som omfattas av gymnasielagen är det här en förskräcklig katastrof. De får utvisningsbesked efter sex månader om de inte har hittat ett fast jobb. De är desperata och letar hela tiden efter jobb, för snart har tiden för dem gått ut.

Även för dem som fortfarande går i gymnasiet, och därmed än så länge får stanna i Sverige, uppstår det problem när de måste studera på distans. De får inte samma hjälp hemma som infödda barn med svensktalande föräldrar. Överlag kan det vara svårt med studiero beroende på deras boendeförhållanden. Har man inte tillgång till en egen dator kan man inte heller använda skolans.

– De måste klara skolan enligt sin studieplan. Och nu när studierna har varit på distans hela våren och kanske även till hösten, är det stor risk att de inte klarar av studierna. Ofta går de dessutom praktiska yrkesutbildningar där man måste kunna vara på plats för att lära sig det man ska, förklarar Karin Fridell Anter.

– Så det blir nästa problem, när de ska söka förlängning på sina uppehållstillstånd och inte har klarat studierna.

Karin Fridell Anter

Ytterligare ett problem för många är boendesituationen.

– Det är ju många av de här ungdomarna som bor hos tanter och farbröder, det vill säga riskgruppen för coronasmittan. Så antingen kan de inte bo kvar hos dem på grund av smittrisk, eller så är de tvungna att inskränka sina egna liv något fruktansvärt för att inte dra hem någon smitta till sitt värdfolk. Att hitta en bostad är svårt ändå, men även de som har haft någon att bo hos, har i många fall blivit av med sitt boende, säger Karin Fridell Anter.

– Sen är det de som redan tidigare inte hade någonstans att bo, som då ska sova på nattbussen eller på härbärge. De blir därmed ännu mycket mer utsatta för smittorisen, eller att andra människor tar avstånd från dem av rädsla för smitta. Så det blir problematiskt på det sättet också.

En tillfälligt positiv effekt av pandemin är trots allt att många som skulle ha utvisats inte har blivit det eftersom det inte går att verkställa utvisningarna när omvärlden är stängd och flygtrafiken har upphört. Men när myndigheterna då släpper ut dem ur förvaret så har de ingenstans att ta vägen, och inga pengar att klara sig med.

– Vi på Stöttepelaren blir uppringda av desperata ungdomar som berättar att de blivit utsläppta ur förvarat men inte ens har pengar till en bussbiljett in till stan. Det är så cyniskt för så länge de sitter på förvaret får de kosta samhället 4800 kronor om dagen. Men när man släpper ut dem så får de inte ens så de kan köpa mat, säger Karin Fridell Anter.

– När gränserna stängdes blev det också omöjligt att fly till andra länder. Många som har fått avslag i Sverige reste tidigare vidare till Frankrike, där det är lättare att få uppehållstillstånd. Men nu kan de inte ta sig dit.

Men medan många företag och personer som drabbas av corona-krisen får extra stöd från staten just nu, görs nästan ingenting från myndigheternas sida för att hjälpa de ensamma flyktingungdomarna. Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S) har meddelat att en lagändring för att ge gymnasieungdomarna en större tidsfrist inte är aktuell. Att det har blivit så svårt för dem handlar i grunden om att riksdagen 2016 ändrade lagen så att det blev svårare att få permanenta uppehållstillstånd. En majoritet av partierna verkar nu för att göra den ändringen permanent.

– Det är ett fruktansvärt påfund med tillfälliga uppehållstillstånd, för om man pratar om

integration, så undrar man ju vem katten som ska orka och kunna integrera sig och känna sig som en del av samhället om man vet att man kan bli utkastad, säger Karin Fridell Anter.

– Det som vi driver inom asylrättsrörelsen är en nollställning. Det vill säga, vi vill att alla de som nu finns i Sverige, papperslösa eller med tillfälliga uppehållstillstånd, ska få ett permanent uppehållstillstånd för att rätta till de konstigheter som har gjorts sedan de kom. Låt dem få stanna. Sen är det nästa strid att få till en bra ny lagstiftning, säger hon.

Offensiv

”Coronan avslöjat allt som gått fel”

Stefan Lundqvist

Offensiv 6/8 2020

Över 18 miljoner människor är bekräftat smittade av coronaviruset i världen och nära 700 000 har dött. Under de tre senaste månaderna har antalet smittade ökat fem gånger och antalet döda tredubblats.

I slutet av juli ökade antalet smittade under fem dagar med 1 miljon. Pandemin har nu inte ett eller två epicenter, utan flera; USA, Brasilien, Sydafrika och Indien.

I allt fler länder har smittspridningen åter tagit fart och det står klart att det inte rör sig om enskilda kluster utan om en ny samhällsspridning, vilket fått regeringarna att svara med nya restriktioner och nedstängningar.

Den australiska delstaten Victoria utfärdade nyligen katastrofläge efter att antalet smittade överstigit tidigare rekordsiffror. För bara några månader sedan ansågs Australien varit ett av de länder som lyckats bäst i sin smittbekämpning, men så fort samhället öppnades upp för att få fart på ekonomin igen följde en ny smittvåg.

Coronakrisen är den värsta av de sex globala hälsokriser som Världshälsoorganisationen (WHO) hittills utlyst.

Samtidigt är den globala ekonomin i sin djupaste kris någonsin. Under andra kvartalet i år krympte USA:s ekonomi med en tredjedel – det största raset i historien.

Under samma kvartal krympte EU-ländernas ekonomi med en tiondel och i länder som Spanien var raset närmare 20 procent. På ett par månader har flera års ekonomisk återhämtning raderats ut och arbetslösheten har ökat till mardrömslika nivåer.

Hunger och extrem fattigdom breder ut sig. Världen står nu på randen till en ny matkris, som ”utvecklas i en tid då antalet människor som upplever en akut otryggad livsmedelsförsörjning i världen redan har ökat med nästan 70 procent under de senaste fyra åren” (FN-organet WFP den 29 juni).

I slutet av året kan så många som 12 000 personer dö varje dag av hunger i spåren av covid-19, vilket kan bli fler än antalet människor som dör av själva viruset.

”Covid-19 är droppen för miljoner människor som redan kämpar med effekterna av konflikt, klimatförändringar, ojämlikhet och ett icke-fungerande livsmedelssystem som lett till att miljontals arbetare och producenter lever i fattigdom. Samtidigt fortsätter personerna på toppen att göra vinster: åtta av de största mat- och dryckesföretagen har sedan januari betalat ut 18 miljarder dollar till aktieägare medan pandemin spridits över världen – det är tio gånger mer än vad som enligt FN behövs för att förhindra att människor går hungriga”, skrev Oxfam i en larmrapport som publicerades i juli.

De tusentals miljarder dollar som regeringarna, främst i Väst, spenderat för att dämpa den rådande krisens verkningar har främst kommit storföretag, banker och superrika spekulanter till del.

De pengar som pumpats in i ekonomin har fungerat som smörjmedel för handeln med aktier och värdepapper som upplevt en ny uppgång samtidigt som den verkliga ekonomin rasat, vilket kastat nytt ljus över den ruttna kapitalismen och spätt på den ilska som länge funnits mot växande klassklyftor. Att regeringen dessutom med pandemin som en ursäkt vidtagit ytterligare åtgärder för att varaktigt inskränka demokratin har provocerat en ny våg av kamp runt om i världen.

”Coronan har satt ett förstöringsglas på allt som är fel med det här landet. Vi har nått dithän vi bara måste göra något. Vi tror bara inte på dom (de styrande) längre. Dom har ingen skam”, som en av de unga deltagarna i stora protester som skakar Israel sa till nyhetsbyrån AP i slutet av juli.

Trots pandemin och repression har människor gått ut på gatorna för att protestera och till listan över regimer som utmanats av massprotester kan nu även läggas diktaturen i Belarus.

Inte minst den globala kamprörelse som inspirerats av Black Lives Matter i USA ger en bild av vad som väntar.

Coronapandemin har avslöjat kapitalismen och satt fokus på den förödelse som nyliberalismen orsakat samhället. I spåren på coronan växer en ny medvetenhet och kampvilja fram som kommer att omforma världen på ett dramatiskt sätt under 2020-talet.

”Vårdskulden” – Skriande behov av omställning

Katja Raetz, specialistsjuksköterska

Offensiv 12/8 2020

Uppemot 200 000 operationer kan komma att ställas in i år, enligt Läkarförbundet. Foto: Natalia Medina

Ett nytt ord har seglat upp i skuggan av pandemin – vårdskuld. Fler än 200 000 operationer kan ställas in i år varnar Läkarförbundet. Enligt Läkarförbundets ordförande Heidi Stensmyren stod redan vid pandemins början 113 000 människor i kö till operation och behandling.

Under pandemin, till juni månad, hade minst 70 000 operationer ställts in. Vårdskulden handlar dock inte bara om inställda operationer. Bland annat har cancerscreening tidvis ställts in. Som Läkartidningen rapporterade har regionerna Stockholm och Gotland stoppat screening både för cancer och bukaortaaneurysm. I Västmanland, Värmland och Dalarna stängde man för bröstcancerscreening. Även då screeningen återupptogs går den fortsatt på sparlåga. Så kommer 18 av 21 regioner inte att kunna uppfylla det lagstadgade kravet på mammografi vartannat år för alla kvinnor mellan 40 och 74 år. En stor del av de 100 000 tester för liv-moderhalscancer som stoppades i början av pandemin kommer sannolikt inte att kunna genomföras i år.

Bakom dessa siffror gömmer sig ett oerhört lidande av alla de människor som redan länge väntat på till exempel höft- eller knäoperationer, ögonoperationer med mera. Pandemin blottlägger tidigare brister. I februari i år kom Socialstyrelsen ut med sin rapport ”Öppna jämförelser – Sex frågor om vården” som avser tiden innan pandemin. Rapporten visar att andelen patienter som fått en planerad operation utförd inom 90 dagar minskat för sjätte året i rad, med stora variationer mellan regionerna. Dessutom har antalet överbeläggningar och utlokaliserade patienter ökat för varje år mellan 2014 och 2018, och låg 2019 på i princip samma höga nivå som året innan. Med pandemin har denna situation blivit än värre.

Det finns även en dold vårdskuld. Den 15 maj publicerades på Vårdgivarguiden, en webbplats för vårdgivare i Region Stockholm, en notis hur husläkarmottagningar uppmärksammar att remisser till specialistvård skickas tillbaka med anledning av pandemin trots att detta inte får ske. Detta innebär att de patienterna inte ens kommer in på väntelista och därmed inte finns i någon statistik. Det finns många tecken på att människor självmant avstått från att söka vård, inkluderad akutsjukvård.

Kostnaden för inställda operationer och annan vård beräknas i Region Stockholm till 1,5 till 2 miljarder kronor. Och ännu har lagda varsel på Karolinska i Stockholm inte dragits tillbaka. Som Offensiv i tidigare artiklar har förklarat har dessa system rivit upp sammanhållen vård och lämnat över vården till marknaden med vinst som drivkraft, vilket resulterat i att vården blivit mer ojämlig.

Pandemin har avslöjat hur det nyliberala tänket med New Public Management och just-in-time gjort sjukvården extremt sårbar. Men mycket tack vare personalens uppoffringar har vården kunnat upprätthållas med fokus på intensivvården. Nu behövs det reella satsningar på personal för att öppna upp tidigare stängda vårdplatser, men också på primärvården för att kunna ta emot de som väntar på vård. Långfristigt krävs det dock en omställning av hela sjukvårdssystemet med en sammanhållen planering som utgår från befolkningens faktiska behov. Privatiserad vård behöver återtas i offentlig egendom, under demokratisk kontroll, för att återföra resurser till vården.

Det finns en skriande personalbrist. För att locka tillbaka personal till vården krävs det höjda löner och löneutveckling under livstid, förkortad arbetstid i synnerhet för de som jobbar treskift.

En sådan omställning skulle kunna ge förutsättningarna att på allvar ta itu med det uppdämda vårdbehovet. Men detta kräver att facken och gräsrotsrörelser tar den nödvändiga fighten för vården.

Proletären

Rädda jobben och välfärden!

Anders Carlsson

Proletären 11/8 2020

Det saknas inte alternativ till en politik som enbart utgår från det privata näringslivets intressen. Vad som nu krävs är någon som bär fram arbetarkraven.

I förra veckan presenterade Statistiska Centralbyrå sin BNP-indikator för andra kvartalet 2020. Den visar på ett kraftigt ras. Den svenska ekonomin krympte med 8,6 procent jämfört med första kvartalet i år och med 8,2 procent jämfört med andra kvartalet 2019.

Kapitalismens tillbedjare finner viss tröst i att juni uppvisar något bättre siffror än april och maj och i att andra länder minsann rasat ännu mer under samma period, som USA med 32,9 procent och EU-länderna med i genomsnitt 11,9 procent. Men det är en klen tröst. Må vara att raset kommer att vara något mindre när årsiffran för 2020 ska skrivas ut, men krisen är djup och den drabbar som alltid arbetarklassen värst.

Aktieägarna går det ingen nöd på. Vid halvårsskiftet hade Stockholmsbörsen hämtat igen hela nedgången från mars och april. Annat är det med arbetslösheten, som skjuter i höjden trots statens generösa permitteringsstöd. I slutet på juni var 466.000 personer inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Det innebär en ökning med 130.000 arbetslösa jämfört med samma månad i fjol.

Aktieägarna går det ingen nöd på. Vid halvårsskiftet hade Stockholmsbörsen hämtat igen hela nedgången från mars och april.

Enligt Arbetsförmedlingen uppgår arbetslösheten nu till 9,0 procent. Det innebär en ökning med 2,3 procentenheter på ett år. Det är den största ökningen i hela EU-området och innebär att Sverige idag tillhör den europeiska arbetslöshetsligans bottenräsk. Eller om det ska benämnas toppskikt. Välj själv. 21 av 27 EU-länder redovisar i vart fall lägre arbetslöshet.

Kommer ni ihåg Ylva Johansson? Det var hon som inför valet 2014 lovade att Sverige skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020, om bara sossarna vann valet och hon själv fick bli arbetsmarknadsminister. Nu skriver vi 2020. Sverige har EU:s sjätte högsta arbetslöshet och Johanssons löfte har förvisats till papperskorgen. Det försvann samtidigt som hon själv flydde fältet för att bli EU-kommissionär. Vissa gör det lätt för sig.

En arbetslöshet på 9 procent är naturligtvis förfärlig, särskilt som den slår extra hårt mot de grupper som redan har en utsatt position på arbetsmarknaden, som ungdomar och utrikes födda. Men egentligen är siffran 6,7 procent ännu värre. Den uppmättes i juni 2019, då den svenska ekonomin sades gå på högvarv. Men ändå ratades alltså en stor del av den tillgängliga arbetskraften.

Detta säger något viktigt om den kapitalistiska ekonomin. Kapitalismen behöver arbetslöshet för att må bra; ju högre arbetslöshet desto mer värde kan kapitalet pressa ur det arbete man behagar betala för. ”Ju snabbare rikedomsutvecklingen pågår, desto fortare växer också den industriella reservarméns relativa storlek”, skrev Karl Marx. Just detta förhållande kallade han ”den kapitalistiska ackumulationens absoluta, allmänna lag”.

På kapitalistspråk kallas fenomenet Nairu – Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment (Icke inflationsdrivande nivå på arbetslösheten). Enligt denna liberala teori måste arbetslösheten ligga på en viss nivå för att inte inflation ska förminska kapitaltillgångarna. Några måste vara fattiga för att de rika ska bli ännu rikare. Inte undra på då att Sverige under 2019 begåvades med 13.000 nya dollarmiljonärer.

Nu är det coronakris och pengar formligen vräks över företagen. I förra veckan gjordes det visserligen affär av att bara en bråkdel av det anslagna omställningsstödet verkligen betalats ut. Men vet då att andra stödformer hittills kostat skattebetalarna 63 miljarder kronor och att regeringen räknar med en nota på uppemot 150 miljarder kronor vid årets slut. Det är mer än vad hela sjukvården kostar varje år.

Men mycket vill ha mer. Så gick Svenskt Näringslivs vice vd Mattias Dahl i förra veckan ut med ett nollbud i den uppskjutna avtalsrörelsen. Utspelet måste betecknas som en ren provokation med tanke på att BNP-raset till avgörande delar beror på sjunkande privat konsumtion. Arbetarlönerna måste upp om ekonomin ska komma igång igen, inte frysas.

Vad göra åt situationen? På lite längre sikt är en förkortning av normalarbetsdagen till sex timmar (eller normalarbetsveckan till 30 timmar) det självklara kravet. Låt oss dela på jobben. Och återställ samtidigt normalpensionsåldern till 65 år. Varför ska våra äldre slita ut sig när nästan en halv miljon människor går arbetslösa?

På kortare sikt krävs snabbare åtgärder. Några förslag:

- **Omdirigera omställningsstödet!** I vårbudgeten anslag regeringen 39 miljarder kronor till detta stöd, där ansökningstiden löper ut den 30 augusti. Hittills har bara 621 miljoner betalats ut. Samtidigt kompenseras kommuner och regioner bara för krisens förlorade skatteintäkter, vilket ger varsel i välfärdssektorn. Detta är absurt. Coronapandemin kräver mer resurser till vård och omsorg, inte mindre. Omvandla därför det kvarvarande omställningsstödet till höjda statsbidrag till kommunsektorn. Det räddar både jobb och välfärd.
- **Återinför och höj värnskatten!** Värnskatten infördes 1995, som en särskild kriskatt. Den avskaffades 1 januari 2020, som en del av januariöverenskommelsen, vilket måste sägas vara synnerligen dålig timing. Coronakrisen mildras inte genom skattesänkningar för de rika. Sveriges 142.000 dollarmiljonärer och andra höginkomsttagare har råd att betala mer i skatt.
- **Skrota Las-utredningen!** Att försämra anställningstryggheten i en situation då arbetslösheten galopperar är ren och skär klasspolitik.
- **Avskaffa rot- och rutavdragen!** Sedan 2009 har rutavdraget kostat skattebetalarna 34 miljarder kronor och rotavdraget ofantliga 135 miljarder kronor. Det påstås att avdragen genererar nya jobb, men det är väldigt dyra jobb. Enligt Myndigheten för tillväxtanalys kostar ett genomsnittligt jobb i rutsektorn 1,5 till 2 miljoner kronor och ett rotjobb hela 7 miljoner kronor. Använd istället pengarna till nyanställningar i offentlig sektor. Det skapar mångdubbelt fler jobb. Pengarna räcker rentav till rejäla lönehöjningar till sektorns lågavlönade och till svenskundervisning på betald arbetstid för nyanlända.

Det saknas inte alternativ till en politik som enbart utgår från det privata näringslivets intressen. Vad som nu krävs är män och kvinnor som bär fram arbetarkraven.

Olika tekniker i vaccinstriden

Tor Härnqvist, infektionsläkare

Proletären 19/8 2020

Förra veckan registrerade Ryssland det första coronavaccinet. Men det är för tidigt att slå fast att det verkligen fungerar och är riskfritt.

Coronaviruspandemin fortsätter att grassera och enorma resurser avsätts för vaccinutveckling. Ett 20-tal framskridna vaccinkandidater finns med i det som blivit något av en global kapplöpning. De skapar ett immunologiskt svar mot covid-19-viruset, vilket emellertid inte självklart kan översättas till skyddande vaccineffekt.

För att visa vaccineffekt krävs större fas 3-studier, och kommer att bli en utmaning i sig eftersom coronaviruset har så klustermässig spridning. Det vore enklare med ett virus som sprids jämnt, då är det lättare att jämföra med de som är ovaccinerade.

Vaccinstriden, liksom det mesta kring covid-19, uppvisar en geopolitisk dynamik. Skedet tog en ny vändning i föregående vecka när Ryssland registrerade det första covid-19-vaccinet. Det bär namnet Sputnik V, vilket så klart inte är en slump.

Motsvarande amerikanska satsning kallas för Operation Warp Speed, vilket också har tydliga rymdkopplingar (läs Star Trek). Inom kort väntas fas 3 påbörjas men redan nu uppger ryska myndigheter att de tagit emot förhandsbeställningar på en miljard vaccindoser från ett 20-tal länder.

Sputnikvaccinet använder sig av en intressant teknik. En struktur från coronaviruset kopplas till en maskinellt (rekombinant) framställd vektor av ett humant adenovirus. En liknande adenovirusvektor används i AstraZenecas vaccinkandidat, som för övrigt EU-kommissionen förhandsbeställt 300 miljoner doser av.

USA:s just nu starkaste vaccinkandidat tas fram av biotechföretaget Moderna. Det bygger på en helt ny vaccinteknik med budbärar-RNA (mRNA). En kort sekvens av covid-19-virusets arvs massa har valts ut. Denna mRNA-sekvens kodar för visst virusprotein. I detta fallet är det spikeproteinet som viruset använder sig för att ta sig in i kroppens celler. Coronavirusproteinet känns sedan igen av kroppens immunförsvar.

Riskerna med ett framstressat vaccin har redan lyfts på ledarplats i denna tidning. Det går inte annat än att hålla med. Det går knappast att skriva en text om vaccination mot pandemiska luftvägsvirus utan att nämna influensa.

Erfarenheterna från influensapandemin 2009, när virusstammen H1N1 återkom, blev som bekant bittra. Pandemivaccinet Pandemrix var höggradigt effektivt mot den så kallade svininfluensan. Det förhindrade ett inte obetydligt antal dödsfall.

För att stärka immunogeniciteten, alltså vaccinets effekt på immunförsvaret, tillsattes en ny immunstimulerande tillsats. Detta adjuvans var sannolikt orsaken till ökad risk för narkolepsi, som uppträdde som en allvarlig men ovanlig biverkan hos cirka 150 unga individer. Det är viktigt att betona att detta adjuvans inte finns i dagens influensavaccin.

När världen nu desperat söker ett nytt vaccin mot covid-19 är det mycket viktigt att de aktuella vaccinerna genomgår grundläggande kliniska prövningar och kan uppvisa säkerhetsdata. Inget annat kan anses acceptabelt.

Putins dotter sägs ha fått det ryska Sputnikvaccinet. För hennes och övriga mänsklighetens skull hoppas jag att det fungerar – men det vet vi inte än.

Revolution

Den massiva fattigdomen i coronakrisens spår

Redaktionen

Revolution 5/8 2020

265 miljoner människor kommer att drabbas av akut svält under 2020, beräknar [FN:s World Food Programme](#). En global fattigdom utan motstycke följer i pandemins spår.

”Utbrottet accelererar fortfarande”, betonade WHO-chefen Tedros Adhanom Ghebreyesus i början av juli. Under första halvan av juli ökade [antalet bekräftade fall i världen](#) med en miljon var femte dag.

Den största ökningen sker inte längre i den rikare delen av världen. Latinamerika står nu för [mer än hälften av världens bekräftade dödsfall](#) i covid-19. I Iran rapporterades det högsta antalet döda under ett dygn den 7 juli. I Mellanöstern som helhet var antalet fall i juni [högre än de föregående månaderna sammantaget](#).

[Enligt ILO](#) saknar majoriteten av världens befolkning tillgång till sjukvård. De kommer aldrig att synas i den officiella statistiken på antal smittade eller döda i covid-19, för de kommer aldrig ens att testas.

I maj blev det tydligt att medicinen remdesivir kunde [hjälpa fler att överleva covid-19](#). I ett rationellt samhälle skulle man ha ställt om industrin för att massproducera denna medicin, så att den så snart som möjligt skulle kunna nå alla världens hörn. Men under kapitalismen förhindrar tillverkaren Gileads patent effektivt att någon annan tillverkar medicinen. I juni [köpte USA dessutom upp all produktion](#) av medicinen för tre månader framåt. [Enligt läckor försöker EU](#) nu köpa tillgång till en del av medicinproduktionen. Majoriteten av mänskligheten riskerar därför att sakna tillgång till denna medicin bara för att man inte ska skada medicinbolagens profiter.

Världens imperialistmakter är samtidigt indragna i budgivning hos olika företag om rätten till de vaccin som skulle kunna produceras. Borgarklassen i de imperialistiska länderna vill få förtur till vaccinet för att kunna starta igång sina egna ekonomier så snabbt som möjligt. ”Totalnotan för det här blir nog avsevärd, men det är nog värt det säger ekonomerna”, som den svenske vaccinsamordnaren [uttrycker det i SVT](#). Det är alltså långt ifrån säkert att ett eventuellt coronavaccin kommer att kunna spridas effektivt över hela världen.

Precis när internationellt samarbete skulle behövas som mest, har det fullständigt brutit samman. Det är en förkrossande dom över det kapitalistiska systemet. Privategendomen och nationalstaten står i vägen för att rädda hundratals miljoner människors liv.

Covid-19 var inte det första viruset i sitt slag – sars och ebola är två andra välkända virus som sprids från djur till människa, och därefter snabbt över jordklotet. [En FN-rapport](#) visade nyligen att vi kan förvänta oss att betydligt fler sjukdomar än tidigare som överförs från djur till människor, om inte miljöförstörelsen får ett slut. Trots att vi känner till problemen anses det för kostsamt att göra någonting åt saken.

Mångas försörjning och levebröd hotas till följd av den internationella krisen för kapitalismen, och antalet som går hungriga ökar explosionsartat. Redan under 2019 hade antalet människor med osäker livsmedelsförsörjning ökat till över två miljarder, enligt [FN-rapporten ”Food Security and Nutrition around the World in 2020”](#) – mer än en fjärdedel av jordens befolkning. Andelen med ”mycket osäker livsmedelsförsörjning”, som kan gå utan mat i en eller flera dagar, var nästan 750 miljoner människor.

Samtidigt har världens åtta största livsmedelsföretag betalat ut [över 18 miljarder dollar i aktieutdelningar](#) bara i år – över tio gånger så mycket pengar som FN menar behövs för att helt utrota svälten världen över. Hundratals miljoner människor riskerar alltså att dö för att några superrika människor ska bli ännu rikare.

Coronapandemin har avslöjat vidden av kapitalisternas och deras politiska representanters cynism. Om vi inte avskaffar kapitalismen under de kommande decennierna går vi en mörk och dystopisk framtid till mötes. Men de massrörelser och revolutioner vi sett de senaste åren, klimatstrejkerna, och inte minst Black Lives Matter-rörelsen de senaste månaderna visar att miljoner unga och arbetare världen över är beredda att ta upp kampen. Vi kommer att ta strid för att denna kamp ska riktas bakom ett socialistiskt program, för att en gång för alla avskaffa det kapitalistiska system som inte innebär annat än misär för den stora majoriteten av jordens befolkning.

Krisen långt ifrån över i sjukvården

Redaktionen

Revolution 6/8 2020

”Vi står vid fronten. Vi väntar på stormen”, beskriver undersköterskan Maria Valli situationen i sjukvården i mars. Nu har stormen pågått i fyra månader: Jobb tre av fyra helger, 14-timmarspass, nattpass på 16–18 timmar och både dag- och kvällspass under samma vecka. Övertiden är mellan fem och sex gånger högre än vanligt.

Arbetet med skyddsutrustning är också utmattande. Katja Fogelberg, intensivvårdssjuksköterska på Huddinge sjukhus, berättar för SvD att hon arbetat 12,5-timmars pass upp till fyra dagar i rad under pandemin.

– Det kliar, masken klämmer. Den trycker på ögonen eller på näsryggen. Huden blir röd och smärtekänslig.

Intensivsjukvårdssjuksköterska Eva Berglund beskriver en känsla av otillräcklighet och ständig stress.

– Jag har sett kollegor som står och gråter.

Redan i maj tvingades personal säga upp sig för att man inte orkade mer, och nu har coronapandemin pågått i flera ansträngande månader. Stressen är enorm för att smittorisker alltid är närvarande, speciellt med otillräcklig skyddsutrustning.

I en debattartikel i Expressen påpekar sjuksköterskan Meryem Yebio att rekommendationerna till personal tycks ha bestämts av tillgången till skyddsutrustningen snarare än behoven. Hon blev sjuk av covid-19 efter instruktioner om att personalen inte behöver en mask i patientsalar om man håller två meters avstånd. En absurd instruktion på grund av virusets möjliga överföring genom hosta. Men även de masker som de faktiskt fick var undermåliga och gled lätt av.

På grund av bristen köpte många vårdinrättningar in undermålig skyddsutrustning och helt och hållet felaktiga masker, vilket Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen misstänker var en bidragande orsak till virusets spridning.

Den 1 juli övergick Södersjukhuset till normalläge och meddelade att behandlingen av patienter med covid-19 blir ordinarie verksamhet nu. Men krisen för vårdpersonalen är långt ifrån över.

Tusentals operationer och mottagningsbesök av icke-coronapatienter har skjutits upp varje vecka, även akuta fall som cancerpatienter och multisjuka äldre. Men med tanke på att många operationer inte ens har fått en inplanerad tid och då inte räknas med i statistiken, är mörkertalet utan tvivel stort. Ingrepp och behandlingar blir ofta mer riskabla och dyrare ju längre man väntar med dem. Södersjukhusets utmattade personal som inte haft semester måste nu arbeta igenom detta berg av operationer.

Samtidigt ska sjukvården i Stockholm spara 1,1 miljard – och i juli kom den första vågen av nya varsel med 100 på Danderyds sjukhus och 100 på Södersjukhuset.

Prognosen för hösten är inte heller säker. Det är välkänt att pandemier ofta kommer i flera vågor. Och i många länder är den första vågen inte över. Mellan 4–8 juli slog antalet nya coronafall rekord, med 1 miljon nya bekräftade fall världen över.

Stödpaket på knappt 30 miljarder kronor har regeringen tyckt räcker för att stärka skolan, sjukvården, omsorgen, kollektivtrafiken och annan verksamhet på lokal nivå – men dessa pengar äts helt upp av kostnadsökningar och inkomstbortfall i krisens spår. Däremot har

storföretag blivit utlovat 670 miljarder kronor. Sveriges vårdpersonal blir offrad för kapitalisternas profit.

Kommunal, Vårdförbundet och andra fackförbund i välfärden måste förbereda sig på att ta strid för en säker arbetsmiljö, med återhämtning och fullgod skyddsutrustning. Det betyder att förbereda protester – och i ett visst läge även strejker – mot de ständiga nedskärningarna, för en massiv satsning på välfärden. Klasskamp är den enda vägen framåt.